

Sygn. akt: I C 549/20 upr

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2021 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Anna Wołujewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Joanna Mucha

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2021 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A.

przeciwko D. T.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej D. T. na rzecz powoda (...) S.A. kwotę 2.185,33zł (dwa tysiące sto osiemdziesiąt pięć złotych trzydzieści trzy grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 października 2020 roku do dnia 29 kwietnia 2021 roku,

2. należność zasądzoną w punkcie 1 (pierwszym) wyroku wraz z odsetkami, tj. kwotę 2.254,40zł (dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt cztery złote czterdzieści groszy) rozkłada na 22 miesięczne raty, 21 pierwszych rat w wysokości 100zł (sto złotych) każda rata i ostatnia 22 rata w wysokości 154,40zł (sto pięćdziesiąt cztery złote czterdzieści groszy), płatnych do 15-tego dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego od tego, w którym niniejszy wyrok się uprawomocni, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie nieuiszczenia poszczególnych rat w terminie, od dnia wymagalności każdej raty do dnia zapłaty, z tym że opóźnienie w zapłacie którejkolwiek z rat spowoduje wymagalność całego nieuiszczonego roszczenia;

3. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

4. nie obciąża pozwanej D. T. kosztami procesu.

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C 549/20 upr.

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł przeciwko D. T. pozew o zapłatę kwoty 2.738,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 2488,40 zł. oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazywał, iż zawarł z pozwaną dnia 13 sierpnia 2018 roku umowę pożyczki nr (...), na podstawie której pozwana zobowiązana była do zapłaty na rzecz powoda kwoty 1780 zł tj kwota pożyczki netto, kwota 180 zł. przekazana, zgodnie z dyspozycją klienta wskazana w umowie na opłacenie składki za przystąpienie do grupowego ubezpieczenia, bezpośrednio na rachunek bankowy agenta ubezpieczeniowego, kwota 40,00 zł tytułem opłaty przygotowawczej, kwota 707,13 zł tytułem prowizji za udzielenie pożyczki, kwota 303,07 zł tytułem wynagrodzenia za Pakiet Elastyczny Plan Spłat, oraz kwota 168,20 zł z tytułu odsetek umownych (oprocentowanie 10%). Powód podkreślił, iż w czasie obowiązywania umowy pozwana dokonała wpłat w łącznej kwocie 510 zł, którą zaliczono na spłatę: kapitału w kwocie 341,80 zł, odsetek umownych w kwocie 168,20 zł. Powód wskazał również, że termin wymagalności roszczenia przypadł na dzień wymagalności ostatniej raty wynikającej z umowy pożyczki tj na dzień 10.10.2019 r.

Powód wywodził, iż umowa pożyczki łącząca strony miała charakter kredytu konsumpcyjnego (powoływał się na regulacje ustawy o kredycie konsumenckim), a całkowity koszt pożyczki wyliczony został zgodnie z przepisami powołanej ustawy, w związku z dokonaniem przez pozwaną wyborem świadczeń dodatkowych.

Pozwana na rozprawie wyznaczonej na dzień 29 kwietnia 2021 roku, przyznała, że zawierała przedmiotową umowę, że przez jakiś czas płaciła, ale później już nie miała z czego. Potwierdziła, że na podstawie umowy otrzymała kwotę 1.780zł. Wyjaśniła, że ma małą emeryturę 1.300zł., a czasami brakuje jej na jedzenie. Podkreśliła, że ma dorosłego syna na utrzymaniu, który od dziecka jest chory, ma lekkie upośledzenie. W trakcie zawierania umowy syn otrzymywał rentę w wysokości 800zł. Aktualnie synowi zabrano rentę, bo stwierdzono umiarkowane upośledzenie. Pozwana się z tym nie zgadza, ponieważ on sobie sam nie radzi. Podkreśliła, że ma jeszcze niespłacone mieszkanie, w związku z czym zadłużenie komornik ściąga jej z emerytury. Podkreślała, że nie była informowana, że może zmienić plan spłaty, że nie wie co to jest elastyczny plan spłaty. Umowę sporządziła pani (przedstawiciel powoda), która przysłała z gotowym formularzem i u niej w domu była ona wypełniana. Nie tłumaczono pozwanej, że może mieć przerwę w spłacie z uwagi na trudną sytuację, że ma możliwość odroczenia spłaty. Wnosiła aby miała możliwość spłaty zadłużenia w ratach, po 100zł miesięcznie. Aktualnie prowadzi rozmowy z administratorem mieszkania w celu zawarcia ugody dotyczącej zadłużenia mieszkania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 sierpnia 2018 roku powód (...) S.A. w W. zawarł z D. T. umowę pożyczki numer (...), na mocy której pozwana zobowiązała się zwrócić powodowi łącznie kwotę 2998,40 zł, przy czym na kwotę tę składały się: kwota 1600 zł z tytułu udzielonej pożyczki, kwota 707,13 zł z tytułu prowizji za udzielenie pożyczki, kwota 40,00 zł z tytułu opłaty przygotowawczej, kwota 168,20 zł z tytułu odsetek umownych (roczną stopę oprocentowania ustalono na 10%), kwota 303,07 zł z tytułu opłaty za elastyczny plan spłat oraz kwota 180 zł z tytułu przystąpienia do Ubezpieczenia. Spłatę zobowiązania rozłożono na 60 tygodniowych rat w wysokości po 49,98 zł każda, przy czym wysokość ostatniej raty ustalono na kwotę 49,58 zł.

Zgodnie z treścią umowy elastyczny plan spłat to dodatkowy pakiet związany z zarządzaniem pożyczką i wybierany przez klienta we wniosku o pożyczkę, w skład którego wchodzi: okresowa przerwa w spłacie i gwarancja zniesienia obowiązku spłaty w przypadku zgonu klienta.

dowód: umowa pożyczki k. 15

Pozwana uiściła na rzecz powoda w ramach umowy kwotę 341,80 zł.

bezsporne

Pozwana D. T. otrzymuje emeryturę w wysokości 1.300zł. Ma na utrzymaniu dorosłego syna, który od dziecka jest chory, ma lekkie upośledzenie. W trakcie zawierania ww. umowy syn otrzymywał rentę w wysokości 800zł., której mu aktualnie nie przyznano, albowiem stwierdzono umiarkowane upośledzenie. Z uwagi na trudną sytuacją osobistą i majątkową pozwana ma także nieopłacone mieszkanie, w związku z czym zadłużenie komornik ściąga jej z emerytury. Aktualnie prowadzi rozmowy z administratorem mieszkania w celu zawarcia ugody dotyczącej zadłużenia. Powódka w czasie podpisania umowy nie była informowana, że może zmienić plan spłaty, na czym polega elastyczny plan spłaty. Umowę została sporządzona przez przedstawiciela powoda

bezsporne

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie jedynie w części.

W ocenie sądu w niniejszej sprawie wskazane w pozwie twierdzenia powoda co do zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki, jej kosztów i oprocentowania, zastrzeżeń.

Wątpliwość Sądu wzbudziło natomiast dochodzone roszczenie w zakresie obciążenia D. T. kosztami dodatkowych świadczeń związanych z zawartą umową pożyczki tj. kosztami związanymi z elastycznym planem spłat, albowiem pozwana zakwestionowała, aby była informowana o powyższym pakiecie i przysługującymi jej uprawnieniami z tego tytułu.

Podkreślenia wymaga fakt, iż zgodnie z ogólnym ciężarem dowodowym to strona powodowa powinna udowodnić, że określona wierzytelność jej przysługuje - jako wierzyciel dochodzący zaspokojenia wierzytelności, powinien wykazać podstawę (źródło) zobowiązania pozwanego, jak i jego wysokość. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów i spełnia dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradiktoryjności) w procesie, a po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, Zakamycze, 2003 r.). Oznacza to zatem, że Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Zgodnie bowiem z przyjętą linią orzecniczą obowiązek wskazania dowodów, potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29), ponieważ Sąd został wyposażony jedynie w uprawnienie, a nie obowiązek, dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest – czy też nie jest – dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.). Dlatego też Sąd powinien korzystać z przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. uprawnienia powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznany spór jest ich sprawą, a nie sądu.

Nie ulega wątpliwości, że strony postępowania łączyła umowa pożyczki. Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Jak wskazywał powód, zgodnie z postanowieniami umowy łączącej strony, pozwana zobowiązała się zwrócić pożyczkodawcy m.in. również opłaty z tytułu dodatkowych usług w postaci elastycznego planu spłat.

Zauważyć w tym miejscu należy, iż powód jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i przy zawieraniu umów posługuje się wzorcami umownymi. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umowy zawartej z pozwaną były dla ich stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów,

co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą, a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określonego postanowienia umowy. Umowy konsumenckie podlegają ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ § 1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez przedsiębiorcę (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07).

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które nie były uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowienie umowy może zatem zostać uznane za niedozwolone po łącznym spełnieniu wskazanych wyżej przesłanek. Kodeks cywilny w art. 22¹ k.c. pod pojęciem konsumenta wskazuje osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

W niniejszej sprawie zawarta pomiędzy stronami umowa pożyczki nie była związana z działalnością zawodową ani gospodarczą pozwanej.

Obie wskazane w art. 385¹ § 1 k.c. formuły prawne służą ocenie tego, czy klauzule umowne przekraczają zakres określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04).

W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

Abuzywne postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, która to sprzeczność rażąco narusza jego interesy. istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on informowaniem o wynikających z umowy uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji, rzetelnym traktowaniu konsumenta jako równorzędnego partnera umowy. **Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Działania te potocznie określa się jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania** (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2011 roku VI ACa 262/11).

Postanowienie umowne określane jako abuzywne – jak już wyżej wskazano – nie może dotyczyć sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Za główne świadczenia nie można w szczególności uznać postanowień umownych dotyczących dodatkowej usługi w postaci „elastycznego planu spłat: Wobec powyższego, w szczególności w okolicznościach niniejszej sprawy, w ocenie Sądu nie można uznać, aby wiązały pozwaną postanowienia umowy dotyczące tego rodzaju usług. Opłata obowiązująca w ramach „elastycznego planu spłat” została przewidziana w rubryce I umowy pożyczki, rubryka D. Nie ulega wątpliwości, że co do zasady jako dozwolone postanowienie umowy należy uznać opcję skorzystania przez konsumenta z obsługi pożyczki w miejscu zamieszkania oraz elastycznego planu spłat oraz możliwość pobierania przez podmiot udzielający pożyczki opłaty za te usługi. Wysokość ustalonych opłat nie może być jednak oderwana od faktycznych kosztów związanych w wykonywaniem takich usług. Powód powoływał się na wzorzec umowny, którym

posługiwał się przy zawieraniu umowy z pozwaną. We wzorcu tym znajdowały się rubryki do wypełnienia po ustaleniu całkowitej kwoty pożyczki oraz ilości rat.

Zdaniem Sądu niewątpliwie mamy do czynienia z umową, której postanowienia przyjęte były z wzorca umów zaproponowanego konsumentowi (por. formularz umowy pożyczki k. 15). W ocenie Sądu dodatkowe koszty pożyczki obejmujące opłatę za elastyczny plan spłat zostały określone na zawyżonym, nieznajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłata ta została ustalona w stałej zryczałtowanej wysokości, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez pożyczkodawcę opłaty w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanej jako konsumenta. Podkreślić należy, że za sprzeczną z dobrymi obyczajami należało uznać ww. opłatę, którą obciążono pozwaną, albowiem nie została ona poinformowana co ta opłata obejmuje i jakie z niej wynikają uprawnienia. Bezsporna była również okoliczność że początkowo pozwana płaciła raty zgodnie z harmonogramem tygodniowych wpłat, jednakże później – jak wskazała – jej sytuacja finansowa z powodu odebrania synowi renty znacznie się pogorszyła. Powyższe okoliczności nie były kwestionowane przez powoda, w związku z czym na mocy art. 230 k.p.c. należało uznać je za przyznane.

W tym miejscu zauważyć należy, iż za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy uznać takie postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. 483 § 1 k.c.).

Przenosząc zatem powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu należy stwierdzić, iż zawarte w umowie stron postanowienia dotyczące, opłaty z tytułu elastycznego planu spłat w wysokości 303,07 zł., stanowią niedozwolone klauzule umowne z powodu braku rzetelnego poinformowania pozwanej o skutkach opłaty z tego tytułu.

Zapisy umowy przewidujące obowiązek ponoszenia dodatkowych opłat są niewątpliwie również sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Co prawda wysokość kosztów ww. pakietu, zostały ustalone umową pożyczki, a pozwana, składając podpis pod umową, zgodziła się na ich ponoszenie, to jednak swoboda umów nie jest całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 353¹ k.p.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego.

Taka ocena postanowień umownych czyni nieuzasadnionymi dochodzenie przez powoda kosztów z tytułu usługi „elastyczny plan spłat” w wysokości wskazanej w pozwie z powołaniem na treść zawartej umowy. Ewentualne koszty związane ze wskazanymi usługami mogłyby stanowić podstawę do dochodzenia roszczeń, gdyby powód wykazał faktyczną wysokość poniesionych przez pożyczkodawcę kosztów z tego tytułu oraz, że pozwana została poinformowana o możliwości skorzystania z przedmiotowego pakietu.

Wobec powyższego sąd oddalił powództwo w zakresie opłaty za elastyczny plan spłaty. Sąd nie uwzględnił również roszczenia w zakresie odsetek dochodzonych pozwem w wysokości 250,15 zł. Wskazać należy, że zostały one naliczone od całości dochodzonego przez powoda roszczenia, które jednak w całości nie było przez Sąd uwzględnione. Wprawdzie powód przedłożył tabelę wyliczenia odsetek karnych (k. 7), jednakże brak jest dowodu wykazującego jakie kwoty i w jakich terminach były uiszczane przez pozwaną oraz jak wpłacane kwoty były zaliczane na poczet należności. W związku z powyższym brak przedłożenia dowodów w tym zakresie uniemożliwił sądowi zweryfikowanie, czy wpłaty pozwanej były prawidłowo zaliczone oraz czy powód prawidłowo naliczył odsetki. Z uwagi na fakt, że z dołączonej do pozwu tabeli naliczenia odsetek nie wynikają powyższe okoliczności, Sąd był pozbawiony możliwości wyliczenia odsetek w prawidłowej wysokości bez uwzględnienia w obliczeniach zaległości z tytułu opłaty za elastyczny plan spłat. Nadmienić należy, że w pozwie powód wskazał, że ze termin wymagalności roszczenia przypadł na dzień wymagalności ostatniej raty wynikającej z umowy pożyczki tj na dzień 10.10.2019 r., natomiast do pozwu dołączono

pismo zatytułowane wypowiedzenie umowy (k. 16), w treści którego wskazano, że powód wypowiada pozwanej umowę z dniem 22 października 2019 r. Jeżeli według powoda wymagalność roszczenia należy określić na dzień 10 października 2019 r. tj termin płatności ostatniej raty pożyczki wynikający z harmonogramu, to na jakiej podstawie po tej dacie wierzyciel wypowiedział umowę pozwanej ww. pismem (por. wypowiedzenie k. 16). W związku z powyższym w ocenie Sądu powód nie określił precyzyjnie daty wymagalności odsetek od której należało liczyć odsetki, dlatego też roszczenie w zakresie odsetek również z tego względu budziło wątpliwości.

W związku z powyższym Sąd zasądził kwotę 2.185,33 zł (2738,55 zł.-303,07 zł.– 250,15 zł.), a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Zgodnie z treścią art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądanego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (vide: A. Jakubecki, Komentarz do art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego, Lex Omega). Rozłożenie zasądanego świadczenia na raty ma jednak ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna z dnia 22 września 1970 roku, III PZP 11/70, OSNC 1971, nr 4, poz. 61).

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu, zasądzone roszczenie na mocy art. 320 k.p.c. należało rozłożyć na raty, z uwagi na trudną sytuację materialną i osobistą pozwanej. Nie zastosowanie w tym wypadku przepisu art. 320 k.p.c. mogłoby narazić pozwaną na niepowetowaną szkodę.

Zauważyć należy, iż obecnie pozwana znajduje się trudnej sytuacji rodzinnej i majątkowej, albowiem ma na utrzymaniu chorego, niepełnosprawnego syna, któremu odebrano rentę. Podkreślić należy, że utrzymuje się tylko z emerytury w wysokości 1.300 zł. W tej sytuacji niezastosowanie – zgodnie z wnioskiem pozwanej – rozłożenia na raty świadczenia mogłoby narazić ją na znaczną szkodę

Biorąc pod uwagę wynik procesu oraz stanowisko pozwanej na pierwszej rozprawie Sąd odstąpił od obciążenia pozwanej kosztami procesu (art. 102 k.p.c.).

Podkreślić należy, że zgodnie z treścią art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawia ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (porów. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366). Sąd bierze pod uwagę przesłanki związane z samym przebiegiem postępowania oraz dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony.